

REPORTAGE JEUGDZORG

Jeugdbeschermers vliegen van crisis naar crisis

Jeugdbeschermers voerden eind november actie voor het gebouw van de Tweede Kamer.

Foto: ANP

REPORTAGE JEUGDZORG

Rosalie Mulder

Het is code zwart in de jeugdzorg. Dat is al maanden de boodschap bij stakingen en bij Tweede Kamerdebatten. Oplossingen zijn vooralsnog onvoldoende in zicht om de omgevallen sector weer overeind te helpen, ervaren jeugdbeschermers. Waar krijgt een jeugdbeschermer allemaal mee te maken? Het *Friesch Dagblad* loopt een dag mee met Evelyn en Froukje van Regiecentrum Bescherming en Veiligheid in Fryslân.

Vroeg in de ochtend stromen de eerste appjes al binnen van jongeren, ouders en pleeg- of gezinsouders, nog voor de eerste vergadering. Daarna volgen telefoontjes van de gedragswetenschapper en de jurist. Dan nog een bespreking. 's Middags een huisbezoek en vervolgens door naar een gesprek over een andere zaak. Tussendoor blijft de telefoon gaan. Een crisisgeval: een jongere die per direct onderdak nodig heeft. Dat gaat voor. Dan 's avonds nog maar op alle mails reageren. En de administratie, die moet ook nog.

Jeugdbeschermers Evelyn en Froukje van het Regiecentrum hebben vijftien tot zestien kinderen onder zich. Maar ze komen soms niet genoeg aan elk kind toe. Daarvoor zit er te weinig tijd in een dag. Het zouden eigenlijk maximaal twaalf of dertien kinderen per jeugdbeschermer moeten zijn, zodat er meer aandacht is voor alle kinderen.

Want nu gaat de aandacht vaak alleen maar naar de ouders die het niet eens zijn met de beschermingsmaatregel en er niet aan willen meewerken. „Voor andere ouders, bijvoorbeeld in voogdijzaken waar het best goed gaat, hebben we minder tijd. We hebben alleen tijd voor crises”, zeggen de twee jeugdbeschermers.

De *caseload* – het aantal kinderen – moet dus omlaag, zodat de werkdruk ook lager wordt. En er moeten ook meer medewerkers bij. Er is sprake van uitval en Evelyn en Froukje zien dat er veel vacatures openstaan. Maar nieuw personeel vinden gaat niet zo gemakkelijk, omdat het imago van de jeugdbescherming niet altijd even positief is. Daarnaast zijn er wachtlijsten in het zorgaanbod, waardoor jeugdbeschermers vaak lang moeten zoeken naar passende zorg voor de kinderen in hun

caseload.

Toenemende agressie

„Het is ook niet altijd leuk werk”, vertellen Evelyn en Froukje. „Ouders zitten vaak niet op ons te wachten. Ze zijn dan boos dat er een maatregel is uitgesproken. We krijgen heel veel naar ons hoofd.” Die agressie – vooral verbaal, maar ook fysiek – is „enorm” toegenomen, zegt Froukje. „De hele maatschappij is harder geworden. We worden vaak gezien als vijand”, vertellen de jeugdbeschermers. Toch is er ook wel begrip voor. „Het komt voort uit onmacht. Wij bemoeien ons ongevraagd met hun privéleven en komen aan hun grootste goed: hun kinderen.”

En ouders hóéven het daarom niet eens te zijn met de jeugdbeschermers. „Ze moeten juist kritisch zijn”, vindt Froukje. „Het is bij de rechter ook goed dat ouders worden gehoord”, vult Evelyn aan. „Ik probeer ouders altijd ter zitting te laten komen, met een advocaat. Laat maar meer mensen meekijken en ons werk toetsen. Je wil het voor het kind goed doen, maar je hebt wel met veel verschillende partijen te maken. Je moet veel belangen tegen elkaar afwegen.”

Dilemma's

Want wat doe je bijvoorbeeld als een gedragswetenschapper van een hulpverleningsorganisatie opbelt met de vraag of de omgangsregeling tussen ouders en hun kinderen in een gezinshuis kan worden stopgezet, omdat de ouders de kinderen steeds blootstellen aan volwassen problemen en slechte hygiëne? „Deze ouders wilden eerdere hulpverlening niet en gaan nu ook de strijd aan met ons, en daarin nemen ze hun kinderen mee. Maar de omgang kunnen en willen we niet zomaar opschorten. Het zijn wel hun ouders”, vertelt Froukje.

Of wanneer een gezin met verslavingsproblemen kampt, weinig financiële middelen heeft, niet op een ondersteunend netwerk kan terugvallen, én voor meldingen van overlast zorgt – met welk probleem begin je dan? Froukje: „Als ik dit eerst doe, wat is dan het gevolg, en kan ik dan nog werken met de ouders?”

En wat doe je als een kind niet naar school kan omdat een gezagdragende ouder de papieren uit onvrede weigert te tekenen? Of als je als voogd een kind niet op een school krijgt omdat scholen het kind niet willen aannemen? „Dan kan het voorkomen dat een kind van vijf jaar oud maanden lang niet naar school gaat”, zegt Evelyn. „Het is heel stroperig. Het is procedure op procedure. Ik vind het soms heel frustrerend.”

Complexe scheidingen

Daarnaast leveren complexe scheidingen vaak moeilijkheden op. De taak van jeugdbeschermers is dan vooral om de omgang te organiseren, als ouders of hun families elkaar bij alles uitsluiten. „Het had dan vrijwillig gekund, maar nu is er een maatregel. Het is eigenlijk niet altijd helpend dat ik erbij ben, want ik vraag heel veel”, vertelt Evelyn. „Ik heb meerdere complexe scheidingen in mijn *caseload*. Die zouden hier eigenlijk niet altijd bij moeten horen, de ernstige strijd tussen ouders is zeer ingewikkeld voor het kind. Dat maakt onze positie wel eens lastig.”

Omgangsregelingen in stand houden vinden de jeugdbeschermers bij elke maatregel van groot belang. „Ik vind contact tussen ouders en kinderen heel belangrijk. Maar dat lukt niet altijd als ik de ouder niet mee heb”, zegt Evelyn. „Wij zijn degenen die alle problemen in kaart brengen en ouders stimuleren te doen wat nodig is voor de kinderen. We kijken hoe we de problemen moeten oplossen met de inzet van hulpverlening. En dan moeten wij er weer tussenuit. We willen de maatregel zo kort mogelijk laten duren”, leggen Evelyn en Froukje uit. „En we willen daarbij dat kinderen thuis kunnen blijven wonen, tenzij dat echt niet meer mogelijk is.”

Kinderen fijn bij hun ouders kunnen laten wonen – dáárom kozen ze voor dit beroep, besluiten de twee jeugdbeschermers het gesprek. En daarom blijft het een mooi beroep, ondanks alle bijkomende frustraties. „We doen het voor de kleine succesjes. Als we bijvoorbeeld bij ouders binnen mogen komen waar al jaren niemand meer binnenkomt. Of als het kind weer vrolijk en veilig naar school kan gaan.”

Wegens privacy- en veiligheidsredenen zijn Evelyn en Froukje gefingeerde namen. Hun echte namen zijn bekend bij de redactie